

B' Γυμνασίου

Μάθημα: Νεοελληνική Έκθεση

Σύνθεση λέξης

Σύνθεση λέξης είναι η διαδικασία με τη οποία σχηματίζεται μια νέα λέξη. Αυτό γίνεται με την ένωση θεμάτων δύο άλλων λέξεων. Ανάλογα με το συνθετικό τους είτε το πρώτο είτε το δεύτερο χωρίζονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

1. **παρατακτικά:** η σημασία της λέξεως που προκύπτει είναι ό,τι σημαίνει τα δύο συνθετικά της. Παράδειγμα:
  - ουσιαστικό και ουσιαστικό: αγγούρι + τομάτα = αγγουροτομάτα
  - επίθετο και επίθετο: ψηλός + λιγνός = ψηλόλιγνος
  - ρήμα και ρήμα: πηγαίνω + έρχομαι = πηγαينوέρχομαι
  - επίρρημα και επίρρημα: νότια + δυτικά = νοτιοδυτικά
2. **προσδιοριστικά:** το πρώτο συνθετικό της λέξης προσδιορίζει το δεύτερο. Παράδειγμα: καλοντυμένος = καλά + ντυμένος
  - Ουσιαστικό + ουσιαστικό: τυρί + πίτα = τυρόπιτα
  - Επίθετο + ουσιαστικό: άγριος + άνθρωπος = αγριάνθρωπος
  - Επίρρημα + ρήματα: σάπιο + καράβι = σαπιοκάραβο

*Σημείωση: η λέξη *κατά* + επίθετο: *κατά* + πράσινος = καταπράσινος

3. **κτητικά:** το πρώτο συνθετικό της λέξης είναι επίθετο και το δεύτερο είναι ουσιαστικό. η σημασία μπορεί να αποδοθεί με τη φράση *εκείνος που έχει ...* Παράδειγμα: επίθετο + ουσιαστικό = πράσινα + μάτια = πρασινομάτης
4. **αντικειμενικά:** το ένα συνθετικό είναι ρήμα και το άλλο ουσιαστικό. το ουσιαστικό έχει τη θέση αντικειμένου στο ρήμα. Παράδειγμα: αρτοποιός = άρτος + ποιώ (= κάνω) αυτός που φτιάχνει άρτο, ψωμί.